

άμφιον

Παρασκευή, 26 Οκτωβρίου 2012

4:15 μμ

Σημασία:

Αυτό που φοράει κάποιος. Σήμερα η λέξη χρησιμοποιείται μονον για τα ενδυματά κληρικού.

Συνώνυμα

Αμφίεσμα

Hippocrates et Corpus Hippocraticum Med., De mulierum affectibus i-iii.

ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ καλάμου, καὶ ἐνθέσθαι ἐς τὸν στόμαχον, ἔπειτα πυρῖσαι· ἦν δὲ ψύχεται, ἀνθράκας διαπύρους παραβάλλειν, φυλασσόμενος, ἵνα μὴ ὀξείην ποιήσῃς τὴν πυρίην· ἦν δὲ παραβαλλομένων τῶν ἀνθράκων ὀξείη γένηται ἢ πυρὴ μᾶλλον τοῦ δέοντος, ἀφαιρέειν (55) τῶν ἀνθράκων· τὴν δὲ πυρίην χρὴ κατασκευάζειν ἐν εὐδίῃ τε καὶ νηνεμίῃ, ὡς μὴ ψύχειν, ἀμφικεκαλύφθαι δὲ χρὴ ἀμφιέσματος, ἐς δὲ τὸν χύτρινον χρὴ βάλλειν σκόροδα τῶν αὔων, καὶ ὕδωρ ἐπιγέαι, ὥστε δύο δακτύλους ὑπερίσχειν, καὶ καταβρέζει ὡς ἄριστα, ἐπιγέαι δὲ καὶ φώκης ἔλαιον· καὶ οὕτω θερμαίνειν, πυρὴν δὲ χρὴ πουλὺν (60) χρόνον. Μετὰ δὲ τὴν πυρίην, ἦν ἢ δυνατὴ, λουσάσθω τὸ μὲν ὄλον σῶμα πρὸς ἡδονήν, τὴν δὲ ὀσφύν καὶ τὰ κάτω τοῦ ὀμφαλοῦ πλέωνι·

Εγκυκλοπαιδικά:

Οι συμβολισμοί κάθε αμφίου είναι αντικείμενο της λειτουργικής.

Η λειτουργική ασχολείται με την ιστορία, εξέταση και ερμηνεία της θείας λατρείας. 738.75

Στην καθημερινή ζωή οι ιερείς φορούν ράσο. Το ίδιο κάνουν και οι καλογριές και οι καλογεροί.

Κατω από το ράσο μπορούν να φορούν ο,τι θέλουν (ζαρετιέρες, κομπινάζον, στρινγκς, ανεξαρτητως φύλου).

Αν και το ράσο σεν κάνει τον παπα δεν έχω δει κανένα μη-παπα να φοράει ράσα. Γι' αυτό οι παπαδες τα αφήνουν όπου να 'ναι βλ την ρηση [Αλλού ο παπάς και αλλού τὰ ράσα του](#).

Όμως όταν οι ιερείς λειτουργούν φορούν αμφία. Είναι « τα ρούχα της δουλειάς» που λέμε.

Δεν φορούν οι ίδιοι τα ίδια. Τα αμφία είναι αναλογία με την ιεραρχία.

Αμφία του διακόνου

Στιχάριο

Επιμανικά ή επιμανίκια

Ωράριον ή οράριον

Αμφία του πρεσβυτέρου

Επιτραχήλιον ή πετραχήλι

Ζώνη ή Ζωστήρ

Φαιλόνιον

Επιγονάτιον

Αμφία του επισκόπου

[Σάκκος](#)

Ωμοφοριον

[Μανδύας](#)

Επιρριπτάριον ή επανοκαλυμμαχον

Αξεσουάρ ή παραφερνάλλια

- Μιτρα
- Σταυρος
- Εγκολπιον
- [Ποιμαντική ράβδος](#)

Ετυμολογία:

Από αρχ . Αμφιον Αμφιεννυμι

Από το 2ο συνθετικό εννυμι > ενδυμα, μελανείμων

Ξενόγλωσσα

Ιταλικά
Αγγλικά
Γαλλικά

Εικόνες:

ΑΜΦΙΟΝ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΑΜΦΙΟΝ ΠΑΠΑ

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΑΓΙΟΙ 1

Ο ΑΓΙΟΣ ΣΑΜΥΩΝ

Ο ΑΓΙΟΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

9023.473

Ο ΒΕΚΚΟΣ ΠΡΙΑΡΧΗΣ.

Ο ΑΓΙΟΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ.

9023.475

ΑΜΦΙΑ ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ ΙΕΡΩΜΕΝΩΝ

Άλλο καπέλο

Οι πάπες φοράνε ό,τι θέλουν στο κεφάλι τους και είναι σωστό γιατί είναι αλάθητοι!

Φράσεις:

Αλλού ο παπάς κι αλλού τα ράσα του

Το ρασο προέρχεται από το Λατινικό *rasus* ξυρισμένο, ατριχο, λειο, όχι με τριχωμα όπως η γουνα, η φλοκατη, η καπα, ούτε με κεντηματα όπως τα αμφια. Η προφορά στα κλασικα Λατινικα είναι ράσους και στα χυδαια μεσαιωνικα Λατινικα ράζους. Πβλ. *Tabula rasa* = Ταμπουλα ράζα ξυσμενη πινακιδα, χωρις πληροφοριες, αδαης ανθρωπος. Και ράζο ντελινι πλοι της γραμμης που αρπαζαν πιρατες και του εκοβαν 1-2 καταστρωματα για να το κανουν ελαφροτερο. Πβλ. και Αγγλικο razor

Λεγεται με την σημασια όλα είναι ανω κατω. Ο παπας κανει και άλλες "εργασιες" αποβαλλομενος προσωρινα το ιερατικο σχημα αξιομεπτες και με επιπτωσεις την εκτιμηση του ποιμνιο του. Σχετικη και η παροιμια "ή παπας παπας ή ζευγάς ζευγας", με λιγοτερα υπονοουμενα. Ερμηνευεται ο παπας πρέπει να ειναι παπας και ο ζευγάς πρεπει να είναι ζευγας, ουδεις δύναται δυσιν κυριοις δουλειύν.

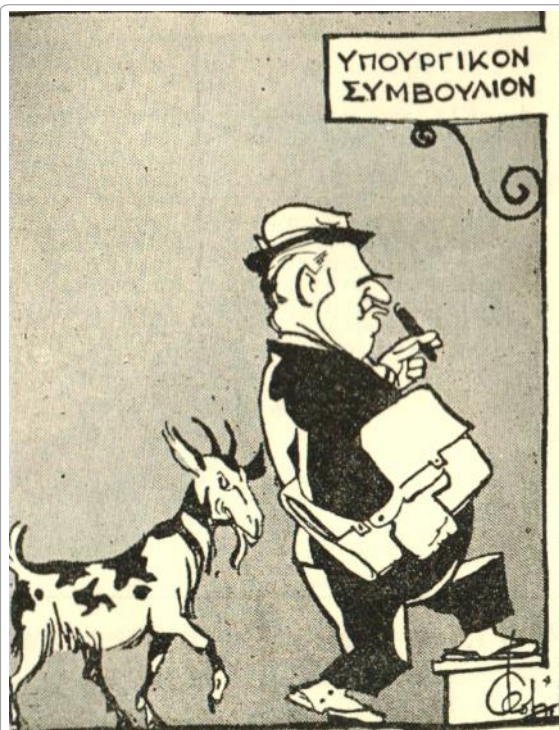
Του έταξε λαγούς με πετραχήλια

Δηλώνει υπερμετρες και ψευδεις υποχέσεις που δεν προκειται να πραγματοποιηθουν. Δεν εχει καμια σχεση με το ιερατικο αμφιο.

Στα διαφορα οικοσιτα ζωα, κατσικες, αγελαδες κλπ οι ποιμενες βαζουν ένα περιλαιμιο (με κουδουνι ή χωρις) για να ταυτοποιουν τα καλυτερα, εκεινα που δεν θελουν να χασουν. Αυτό στα μεσαιωνικα ελληνικα δηλωναν με το επιθετο επιτραχήλιον (το ουσιαστικο παραλειπεται). Το πετραχηλι δηλωνε την καλη ποιοτητα του ζωου, το εκλεκτο. Βεβαια δεν φοριοταν σε λαγους και γι' αυτό η φραση παιρνει το χαρακτηρα της υπερβολης και του ανέφικτου. Η φραση στρεφεται κυριως κατά πολιτικῶν γιατι ο λαγος που εφερνε ο κουμπαρος από το ωριο ηταν το τιμημα του ρουσφετιου που αναλαμβανε να κανει ο πολιτικος υπερ του ψηφοφορου-κουμπάρου. Οι ψηφοφοροι εταζαν λαγους σεβαστων διαστασεων (με πετραχηλια) στους πολιτευτες.

Από αυτό βγηκε το "του τάζει λαγους με πετραχήλια". Αργοτερα όμως οι βουλευτές υποσχόντουσαν πολλα. Πβλ. τον γνωστο διαλογο πολιτευτου (π) και ψηφοφορων (ψ)

- π: Θα σας κανουμε γεφύρια
- ψ:Μα δεν εχουμε ποτάμια
- π: Θα σας κανουμε και ποτάμια

- π: Θα σας κανουμε σχολεια
- ψ: Μα δεν εχουμε παιδια!
- π: Θα σας κάνουμε και παιδιά!

Ο Φωκιων Δημητριάδης¹ με την μοναδική του ικανότητά να φιλοτεχνεί γελοιογραφίες πολιτικῶν ανδρῶν, υπογραμμίζοντας ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό τους: η κοτα του Τσάτσου, ο μοχλός του Ροδόπουλου, τα σονέτα του Κανελλοπουλου, τα ψηλοτάκουνα σκαρπίνια του ΚόντεΘεοτοκη, **το πουρο του και το παρδαλο του κατσικι του Ντίνου Τσαλδάρη**, ο λαγος, με ιερατικο όμως πετραχηλι και δεν αφορουσε ένα συγκεκριμενο πολιτικό αλλα τις γελοιες υποχέσεις τους και την γελειοτητα εν γένει.

Διαβάστε περισσότερα: <http://www.sansimera.gr/biographies/264#ixzz2i3B4tcND>

1243.

*Τάζει φούρνους με καρβέλια, και λαγούς με πειραχήλια.
Πρὸς τοὺς διὰ παχειῶν ὑποσχέσεων ἐξαπατῶντας τοὺς ἄλλους.
Λευκὴν μάζαν φυρῶ σοι.
Χρυσὰ ὄρη ὑπισχνεῖσθαι.*

Παροιμίες:

Το ράσο δεν κάνει τον παπά.

Ανα λογη ιταλικη: L'abito non fa il monaco το ρουχο δεν κανει τον καλογερο.

Αλλού ο παπάς και αλλού τά ράσα του

Πλήρης ακαταστασία!

Η παλαιότερη εκδοση δεν αφορούσε ανακατωσούρα πραγμάτων αλλά ηθικές παρεκτροπές σεξουαλικού χαρακτήρα των παπαδών, που βγάζανε τα ράσα και πηγαίνουν με τις πολιτικές, (διαβαζε πούτάνες).

Καλά τα φαρδομάνικα μα είν' για τους δεσποτάδες.

Η πολυτέλης αμφιεση προορίζεται για τους αργοσχολούς. Πβλ. την λαϊκή ρηση "αν η δουλειά ήταν καλό πράγμα θα δούλευαν κι οι δεσποτάδες.

Οι απλοί εργαζόμενοι χρειάζονται βολικά και ανετα ρουχά. Γι'αυτό δημιουργήθηκαν οι βράκες (βλ.λ.) από το ανασκουμπωμα του χιτωνά και οι κουντούρες από τα μακρυμίκια των ευγενών.

Αναφορές:

Dionysius Halicarnassensis Hist. et Rhet., Antiquitates Romanae.

καὶ τὴν ἀνωτάτω χώραν ἔχουσι. τὸ γὰρ ὑπερέχον καὶ
(3.) ἄκρον ὕπατον ἐκάλουν οἱ παλαιοί. ταῦτα βουλευσά-
μενοί τε καὶ καταστησάμενοι καὶ τοὺς θεοὺς εὐχαῖς
λιτανεύσαντες συλλαβέσθαι σφίσιν ὀσίων καὶ δικαίων
ἔργων ἐπιεμένοις ἐζήησαν εἰς τὴν ἀγοράν. ἠκολούθουν
δ' αὐτοῖς οἱ θεράποντες ἐπὶ κλίνης μέλασιν ἀμφίοις (5)

Scholia in Aratum, Scholia in Aratum (scholia vetera). {5

τερον τοῦτο δρᾶν]. ὄθεν καὶ ὄψε δρῶντα τὴν συνουσίαν
εὐθυμίαν παρέχουσι τοῖς γεωργοῖς. ἡ γὰρ πλείων ἐπι- (5)
θυμία ἐξ ὑγρότητος πλεοναζούσης γίνεται.
(1073.) ΜΥΑ — χαίρει ἄνολβος: ὁ πένης καὶ ἀνεί-
μων ἀνὴρ χαίρει ὅτι οὐ πάνυ αὐτῷ θερμαινομένῳ ἦγον
σκεπομένῳ ὑπὸ ἀμφίων εὔδιον τὸν ἐνιαυτὸν γενήσεσθαι
ὑποφαίνουσιν.